

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:
Cím: *Budapesten recsegést és ropogást hallani a rádióon*
Forrás: *Az Est*

Budapesten recsegést és ropogást hallani a rádióon

Ebben az évben már elkészített a magyar dróttalan telefonhírmondó

A kormány február 3-ára ígérte a rendeletet, de most már nem időszerű

— Az Est tudósítójától —

Az anténából kipattanó rádiószikra, amely gömbalakban terjed, másodpercenként háromszázötvenkilométeres sebességgel nyargalja be a világot, a magyar kormány böles akaratából még mindig kikerül egy kis darab földet és annak agyonrendszabályozott fővárosát.

Február 3-ikára ígérte a kereskedelmi miniszter a rádiórendelet végrehajtási utasításának közzétételét, de a rendeletnek még se híre, se hamva. Pedig nagyon sokan várják még ma is a rádió felszabadításával járó nagy üzleti forgalmat, csak egyedül a Lipótvárosban

47 cég kért rádióalkatrész gyártásra, behozatalra és eladásra engedélyt.

Legalább kétszer vevőállomás működik már szerteszét a városban, mindenképpen indokolt volna tehát a rádióügy hatósági rendezése.

A rádió-ügy szóvátételét egyébként most, már nem is az érdekelt ipari és kereskedelmi körök sérelme teszi időszerűvé, mint inkább az a körülmény, hogy bármikor jöjjön most már a miniszterközi értekezleteken megbeszélte és paragrafusokba szedett rádiórendelet, már mindenképpen elkészített.

Ebben az évben már ki sem szabad adni a rádiórendeletet, mert különben teljesen lejárhatja a rádiót Magyarországon.

Február végével megszűnt ugyanis a rádió legalkalmasabb ideje a téli csöndes és tiszta légkör. Tavasszal már örökös harc kezdődik a légköri villamossággal, amely különösen alkonyattájban, tehát éppen a világszerte divatos nagy rádióhangversenyek időpontjában válik érezhetővé. Nyáron a kánikulai meleg idejében megéppenséggel lehetetlenné válik a rádióhangversenyek élvezése, mert a légköri villamosság szünet nélkül hol közbeduruzsol, hol meg olyan pokoli módon csattog, hogy a messze távolról érkező zene alig tud a villamos kisülések okozta zajon átszűrődni.

Tegnap este nyolc óra tájban például, amikor a rádió hallgató kagylóját a fejemre tettem, hogy

az akkor kezdődő bécsi rádióhangversenyt meghallgassam, olyan pokoli csattogás és mennydörgés zúgott a fülemben, hogy ijedten hőköltem vissza. A bécsi Kriegsministerium rádió-tornának hangversenye csak mint nagyon távoli hangfoszlány vibrált a rettenetes hangzavarban.

— Légköri villamosság dolgozik — magyarázta a dolgot a rádió egyik legkitűnőbb szakértője.

— Vége már a csöndnek és a békének — tette hozzá rozignáltan. — Most már jöhet a rádiórendelet, nem lesz köszönet benne. Nyáron hiába vadásszuk Bécsét, Hamburgot, Berlint, Rómát vagy Párizst, ha nagynehezen, esetleg órákig tartó türelmes keresés után rá is találunk az egyikre, a szó teljes értelmében

a szférák zenéjét hallja majd az áhitatos rádiórajongó,

mert a Bécsből vagy Párizsból jött halk hegedűsöz kaotikus füttyülésből, csattogástól, mennydörgéstől kísérve szűrődik a fülebe. Bátor ember legyen, aki ilyesmitől meg nem futamodik.

A rádió ügykezelése körüli huzavona tehát még egy évre kitolja a rádió bevezetését. Mik lehetnek a kormány késedelmeskedésének az okai, vetődik fel önkéntelenül is a kérdés. Hiszen a kormány már leszerelésre tette azt a rossz és gyöngye leadóállomást, amelyet még a háború elején építettek Csepelen és helyette már a második hónapja épül a berlini Telefunken gyártól vásárolt nagy leadóállomás, amelynek a szerelő Siemens-Halske cég ígérete szerint két hét alatt kellett volna elkészülnie. Ez a nagy leadóállomás, amely a magyar államnak két és

Osztályozás

Tárgy

621.396

Hely

Idő

1925

Személy

Helyszám

fél milliárdjába kerül, egészen modern. Egyelőre azonban semmi reményesség sincs rá, sőt beavatott körökben úgy tudják, hogy késleltetik a teljes elkészülését.

Ma még mindig a régi, rozoga leadóállomás működik, amelynek kiségzése valóságos átk a Budapesten működő többezernyi rádióállomásnak.

Budapestben különben mindig nagyon sok baj lesz a rádióval, itt

már ismerik a telefon hírmondó, a rádiórajongók tehát valami egészen újat keresnek és nem elégszenek meg a másutt bevált olcsó detektoros készülékekkel, hanem mind három-négy lámpás, drága készülékeket vásárolna, hogy Rómát, Párizst hallgathassák — egyszer egy héten. Mert többször aligha tudják a Párizsból származó hullámokat elcsipni. Ezek a túlerős készülékek egymást zavarják. A legtöbb zavart azonban, a csepeli állomás mellett, a villamosvasutak gyöngye feszültségű árama okozza.

A rádió körüli huzavonát, amint Az Est tudósítójának sikerült megtudnia, két körülmény okozza. Az egyik

a koncesszió kiadása,

mintán a csepeli nagy leadóállomás bérletére vonatkozóan még mindig nem történt döntés. Bizonyos, hogy a Távirati Iroda részecdni fog ebben az üzletben, erősen érdekelve lesz abban a konzorciumban, amely a koncessziót megkapja, de még a Távirati Iroda sem fog a csepeli leadóállomással korlátlanul rendelkezhetni. A másik hátráltató körülmény

a magyar rádióalkatrész-gyártak és vállalatok készületlen volta.

A kormánytól tart, hogy a rádió szabaddátétele után a rádiópiacot megrohanják a rádiórajongók tizezei, Budapestet, sőt a vidéket is hatalmába keríti a rádió-láz és

a magyar rádiópiac a keresletnek tizedrészét se tudja majd fedezni.

Legalább száz cég foglalkozik Budapesten rádióalkatrészek gyártásával, de a száz vállalatnak együttvéve nincsen háromezer rádiókészüléke. A Telefongyár például, amely eddig 700 hullámhosszos készülékeket gyártott, csak most tért át a rádiórendeletről megengedett 2000 hullámhosszos készülékek gyártására. A kormány tehát attól tart, hogy a rádióház első hónapjaiban

tömegével hozzák be majd külföldről a rádiókészülékeket nemcsak vámmal terheltén, hanem csempészetükön is, amit aztán nagyon meg fog színlenni a közgazdasági élet.

A kormány felfogása szerint az ebből eredhető pénzügyi bajt csak úgy lehet megakadályozni, ha a rádiógyártásra berendezkedő vállalatoknak elég időt adnak a föl-készülésre.

Azt is hangsúlyozzák a kereskedelmi minisztérium illetékes helyén, hogy sem a leadóállomás koncessziója, sem a rádiókészülékek gyártása nem lesz nagyon jó üzlet, mert mind a két téren hibák történnék. A koncesszió csak úgy válhat jövedelmezővé, ha nagy lesz a bejelentett készülékek, illetve a koncertelőfizetők száma.

Bécsben százhuszezer előfizetője van a RAVAG-nak,

amely ennek folytán harmadfél-milliárdot vesz be havonta s délelőtt tíz órától egészen este tizenegyig tart a hangversenyekkel tarkított hírszolgálat. Az Est tudósítójának alkalmá nyílt a bécsi rádió-társaság igazgatóival beszélni, akik elmondták, hogy havonta egy milliárdot költenek hangversenyekre.

Minden nap megszólaltatnak néhány világhírű énekest, vagy énekesnőt. Slezák, Piccaver hat-nyolc milliót kap két-három dal elének-léséért. Az Opera válogatott filharmoniai zenekarának húszmilliót fizetnek kétórás hangversenyéért. Erthető tehát, hogy Bécsben még mindig igen nagy az érdeklődés a rádió iránt. Még van valami, ami nemcsak Bécsben, de a többi világvárosban is lehetővé teszi a rádió elterjedését.

Bécsben nem drága és nehéz sport a rádiókészülékek, kezelése, hanem könnyű és olcsó mulatság.

A bécsi rádióállomás előfizetői nem három-négylámpás, három-négymillióba kerülő készülékeket vásárolnak és használnak, hanem

egyszerű elektoros állomásokat, amelyek alig kerülnek föbbe 200.000 koronánál és amelyekkel természetesen egyedül a bécsi leadóállomás szolgálata vehető, mert a detektoros készülék hallókörre nem terjed túl 25 kilométeren.

Budapesten nem is ismerik ezeket az olcsó detektoros készülékeket mindenki, aki Rádióval foglalkozik, három, sőt hat audion-lámpásos készülékeket vásárol, hogy Milánót vagy Newyorkot vadászhassa. Fájdalom, a rádiókészülékeket gyártó cégek is ezekre a drága készülékekre fekszenek rá, részint mert többet lehet rajtuk keresni, részint pedig, mert nem bíznak abban, hogy tömegesen vásárolják majd a készülékeket és ezért a kevés jelentkezőnek a drágábbat akarják eladni. Igaz, hogy egyelőre legalább

Budapesten nem lehet egyszerű detektoros készülékeket működtetni

mert Budapestnek tulajdonképpen nincsen leadóállomása, nincsenek koncertjei, Budapestet tehát nem érdemes venni. Az pedig legalább is kérdéses még, hogy a csepei nagy leadóállomást bérló társaság foga prosperálni és tud-e majd jó hangversenyeket nyújtani? Mondani sem kell, hogy ha erre nem képes, már nem is számítanak sok ezer előfizetőre. A rádió nagy elterjedésének ugyanis az olcsó készülék az alapja.

De el kell hártani Budapesten a rádiófelvételeket zavaró akadályokat is. Rendet kell teremteni a rádió-sportemberek között, azok között tehát, akik folyton kísérleteznek, erős áramot használnak és ezzel zavarják egymást. De a koncessziót kapó társaság igazán jó munkát akar végezni, akkor áldozatok árán is

rá kell vennie a villamosvasutakat, hogy magasabb feszültségű áramot használjanak.

Ezt teszi most a bécsi rádiótársaság is, amelynek 250 milliójába kerül havonta a bécsi villamosok magasabb feszültségi árama.

Megihető

zavar uralkodik Budai hullámhosszokat illetően.

Tudni kell, hogy a rádiókisugárzás hullámszerűen terjed. Ezek a rádióhullámok egyforma magasságban mozognak és a két hullám közötti távolság adja a hullámhossz nagyságát. A rádiórendeletben kö-zött 2000 hullámhossz tehát nem azt jelenti, hogy a rádiókészülékek 2000 kilométeres körzetben vehetnek föl, hanem azt jelenti, hogy csak azoknak a leadóállomásoknak irányanyagát kaphatják meg, melyek 2000 méternél kisebb hullámhosszal dolgoznak. Budapesten tehát felvehetik egyes francia lapok híveit, ellenben az Elffeltoronyét már nem, mert azok hullámhossza 2600.